

Д-Р МИЛЕВА ЃУРОВСКА, ПРОФ. НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ - ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОГИЈА, ПО ПРЕДМЕТОТ ЕКОНОМСКА СОЦИОЛОГИЈА

☀ Вообичаено, кога од европски институции нешто позитивно и вистинско се случува во Македонија, ние домашните се обидуваме да го маргинализираме. Европа е во Македонија...

ЃУРОВСКА: Тоа е ехото од еден незабележан меѓународен семинар "Проширената Европа и нејзините предизвици, со акцент врз Западниот Балкан", кој се одржа во Охрид од 22 до 26 март. Сепак, тој се случи иако медиумите не го регистрираа. Ова беше настан од големо значење за нашата држава и за нејзините европски перспективи. Станува збор за европски семинар во организација на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" од Скопје и Меѓународниот институт за социоекономски развој - СЕДИМЕС од Париз. Повеќе од 90 учесници од европските универзитети дојдоа да го дадат својот научен придонес во интеграцијата на последно парче европска земја.

На почетокот семинарот личеше на сите обични конференции од научното секојдневие. Меѓутоа, се разликуваше од другите собири по недостатокот од финансиски средства за него, поради што беше инвестирана стручноста и социјалниот капитал од страна на една меѓународна екипа професори од Македонија, Белгија, Франција и Хрватска.

На семинарот "Проширената Европа и нејзините предизвици, со акцент врз Западниот Балкан" учествуваа голем број еминентни европски истакнати професори, стручњаци и млади кадри од областа на општествените науки. Општ став на сите беше дека Европската унија е подготвена да ги отвори и своите последни порти за земјите од Балканот. Сите случувања во Охрид за време на конференцијата не доживеаја свој одек во македонската јавност. За тоа што се случуваше зборувавме со организаторот, проф. д-р Милева Ѓуровска.

■ Разговорот го водеше:
Силвана БЛАЖЕВА

Специфичноста е токму во можностите до израз да дојде меѓународната колегијалност и универзитетска солидарност.

☀ Како би ги дефинирале резултатите од четиридневната работа?

ЃУРОВСКА: Резултатите од семинарот нема да ги калкулираме, бидејќи се од таква природа што ниедна математика не може да ги претстави. Тргнати настрана од сите политички паноа, од политичките клишеа и лишени од потребата сè да се стави во функција на градењето кариера, овој семинар успеа да го долови вистинското богатство на Македонија. Атмосферата на пријателство, доверба и отвореност ги рехабилитира заборавените човечки димензии, кои во Македонија сè уште ги има во изобилство. Една докторантка од Париз рече: "Има земји во кои луѓето се повистински, отколку што тоа се на други места, места каде што

повеќе се чувствуваме како свои отколку во нашите сопствени куќи. Македонија е дел од нив". ("Je me trompe peut être, mais on dirait qu'il y a des pays ou les gens sont plus 'vrais' que ailleurs, et qu'on se sent plus 'chez nous' que a notre propre maison. La Macédoine en fait partie".)

☀ Од што потекна идејата да се организира ваква конференција?

ЃУРОВСКА: Непосреден организатор беше Филозофскиот факултет, каде се наоѓа и седиштето на СЕДИМЕС. Станува збор за меѓународна франкофонска мрежа на универзитети во која членуваат 33 земји. Нашата земја е членка од 2003 година. Во македонската екипа членуваат професори од Филозофскиот, Правниот и од Економскиот факултет. Идејата целосно беше прифатена од Филозофскиот факултет, кој секогаш е подготвен за иновации и за креирање нови социјални форми. Семинарот претставува прва манифестација од научен карактер, која за тема ја има проблематиката од европ-

ските интеграции. Всушност, како што на отворањето истакна ректорот на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј", проф. д-р Ѓорѓи Мартиновски, речиси во целиот изминат период овој Универзитет дејствуваше како еден од најзначајните актери, кои го осмислуваа и го актуелизираа процесот на европска интеграција на РМ: "Ние можеме да зборуваме дека Универзитетот веќе е во поодмината фаза на меѓуниверзитетско интегрирање во рамките на ЕУ, всушност ние нужно ја поседуваме смислата на целината т.е. Универзумот".

ПРИДОНЕС ВО ИНТЕГРАЦИЈАТА НА ПО

☀️ Како би ги дефинирале научните придобивки во однос на тоа како треба да се пристапи кон процесите на интеграција?

ЃУРОВСКА: Научните придобивки од работните сесии на семинарот се мошне значајни. Во проучувањето на Европската унија како општествен феномен неопходно е да се применат соодветни методи, кои во себе ќе ги интегрираат многуте различни пристапи и концепции. Секоја земја има сопствена научна традиција, свој начин на разбирање на феномените. До неодамна во нашата наука немаше изградено пристап кон европската интеграција, ние сè уште ги градиме вредносните ставови, кои се неопходна одлика за секоја научна анализа. Едно од најзначајните прашања беше прашањето: дали треба да бидеме репродуктивни т.е. да ги копираме моделите (економските, правните, културните), и инстинктивно да ги пренесуваме нештата без да успееме истовремено да ги пренесеме нивната смисла и симболика. Одговорот беше негативен. Во тој контекст, Жорж Фасио од Универзитетот во Лион, рече: "Прв пат сум во Македонија. Ова е Европа, јас така се чувствувам. Многу ми е драго што е различно, но оригинално. Многу е значајно да се респектираат разликите во економски, политички и во културен поглед".

Општествените науки треба да го развијат компаративниот пристап, кој мора да биде научно респектиран и доследно применуван. Само синтезите ќе се однесуваат на целината. Во тој контекст почесниот ректор на Институтот за интеркултурен менаџмент од Брисел, Пјер Дуприез, креатор на концепцијата на семинарот истакна: "Во една организација без грешки, во атмосфера на срдечност и искреност за која се погрижија нашите македонски пријатели, во една квалитетна работа на семинарот и во дадената можност да се сретнеме со многу други колеги со кои ги споделуваме нашите преокупации, ние научивме многу за земјите од Источна Европа. Иако сме истражувачи со долга традиција, ние ги проширивме нашите хоризонти. Семинарот нè повика да размислуваме повеќе за културните разлики. Одговорите беа спонтани и великодушни, кои одеа од безусловно прифаќање, до отфрлање на одредена култура и дилеми, може да се каже нелагодност во потребата да дознаеме што стануваме ние во еден свет во кој идентитетите се растуваат. Различните пристапи ја наметнаа потребата од една мисла која ќе произлезе од синтезите, а како уште поургентна е потребата од една методологија која ќе обезбеди научен пристап". ("Dans une organisation sans faute, de la cordialité de l'accueil que

nous ont réservé nos amis macédoniens, de la qualité des travaux du séminaire, de l'occasion qui nous a été donné de rencontrer de nombreux collègues dont nous partageons les préoccupations nous avons eu l'occasion d'apprendre tant de choses sur les pays européens de l'Est. Nous avons élargi les horizons en tant comme chercheurs avec une longue tradition. Le séminaire nous a invité à réfléchir sur la dimension culturelle. Les réponses furent spontanées et généreuses, passant de l'admiration

sans borne au rejet d'une autre culture ou traduisant une interrogation, voire une angoisse, de savoir qui nous devenons dans un monde où sont diluées les identités. La diversité des contributions a fait apparaître le besoin d'une pensée qui fasse synthèse et celui, tout aussi urgent, d'une méthodologie rigoureuse qui assure la rigueur d'une démarche scientifique").

☀️ Дали беше планирано или станува збор за коинциденција што семинарот се одржа во месецот на франкофонијата?

ЃУРОВСКА: Изгледаше дека е случајно, но сепак семинарот се вклопи во агендата на случувањата планирани за влез на Република Македонија во меѓународната франкофонска организација. Но, самата тема носи голема тежина во оваа етапа на процесот на европска интеграција на РМ, затоа ни изгледаше логично да го прошириме неговото значење, поврзувајќи го со актуелните општествени процеси. Покрај Универзитетот и Филозофскиот факултет, една од институциите која покажа поголема чувствителност за оваа проблематика беше Министерството за надворешни работи на РМ, кое организационо помогна, неупатувајќи забелешка за тоа што прото-

колот беше заменет со спонтаност и срдечност. Во знакот на месецот на франкофонијата овој семинар стана значаен проект на Франкофонското движење т.е. уште еден влог во интегрирањето на РМ кон светските движења. Ни беше задоволство што нашите успеси ги споделивме со надлежните институции, ја збогативме отворената кодипломатија и што можевме заеднички да ги дефинираме научните синтези т.е. да ги дефинираме новите предизвици на Европската унија во процесите на нејзиното проширување. Пораката беше јасна: новите земји не можат да ја загрозат ЕУ како што тврдат евроскептиците, спротивно на тоа, тие ќе ја збогатат со нови нешта, како што тоа досега се покажа во практиката. Новите предизвици на Унијата имавме можност да ги споделиме со амбасадорот на ЕУ во РМ, господинот Ерван Фуере, чија воведна лекција нè внесе во Балканската лабораторија на промените и новите можности, на прецизните генерализации и синтези, кои го водеа семинарот во истата насока до крај.

☀️ Овој семинар не се водеше според класичните шеми...

ЃУРОВСКА: Бевме изненадени од големиот број заинтересирани, но скромниот буџет ни наметна многу прашања од организациски карактер. Затоа од сите пријавени побаравме да ни ги достават своите реферати еден месец пред одржувањето на семинарот. Неочекувано, навреме ги добивме сите текстови. Организационото тело составено од 6 координатори претходно ги прочита рефератите, одвојувајќи ги проблемите кои се заеднички за земјите, но и оние кои се одлика за одделни земји. Дискусиите беа многу плодни, што даде можност за многу квалитетни синтези.

☀️ Како директен организатор и учесник, какви се Вашите впечатоци?

ЃУРОВСКА: Она што ми остави впечаток беше подготвеноста на меѓународната екипа да дејствува како да се колеги кои долго време споделувале исти нешта. Професор Винко Канџија од Економскиот факултет од Риека сосема ненамерно, напуштајќи го француското говорно подрачје, на својот мајчин јазик рече: "Не треба посебно да ги истакнуваме предностите на интеграциите. Овој семинар може да биде најдобриот пример за тоа. Смеслата на интеграциите ја гледам во отворените можности за соработка и меѓусебна солидарност". Професор Владимир Канџиќан од Правниот факултет од Скопје дополни: "Европската унија може да ги обнови и разурнатите заедништва. Тоа е голем предизвик за овој регион".

СЛЕДНОТО ПАРЧЕ ЕВРОПСКА ЗЕМЈА